

Ikäystävällinen Kaarina

Ohjelma 2019 - 2021

Kaarina

Tiivistelmä

Ikäystävällinen Kaarina -ohjelman keskeisin tavoite on tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia ja terveyttä, jotta he voisivat asua mahdollisimman pitkään omassa kodissaan toimintakykyisinä.

Tavoitteen saavuttaminen edellyttää:

- panostamista ennalta ehkäiseviin palveluihin (mm. liikunta-, kirjasto- ja kulttuuripalveluihin) sekä ympäristön ja asuntojen esteettömyyteen
- lähipalveluiden turvaamista
- kotihoidon ja omaishoidon kehittämistä
- ikäihmisten asiakaslähtöisten kuntoutuspalveluiden kehittämistä tiiviissä yhteistyössä eri toimijoiden kesken (esim. kuntouttava kotihoito ja kuntoutus terveystieteiden keskuksen sairaalassa)
- sähköisten palveluiden ja teknologian hyödyntämistä palveluiden asiakaslähtöisessä kehittämisessä

Ikäystävällinen Kaarina -ohjelmassa korostetaan myös tehostetun palveluasumisen asiakaslähtöisyyttä sekä vastuullista johtamista henkilökunnan saatavuuden ja osaamisen varmistamiseksi ja työhyvinvoinnin kehittämiseksi.

1. Ikäystävällinen Kaarina -ohjelman perusteet

Ikäystävällinen Kaarina -ohjelman tavoitteena on ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukeminen sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen järjestäminen ja kehittäminen.

Ohjelman perustana ovat:

- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista (vanhuspalvelulaki)
- Kaarinan kaupungin strategia 2018 - 2025
- Kaarinan palvelustrategia (päivitetään vuonna 2019)
- Kaarinan hyvinvointisuunnitelma 2017–2020
- Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017 - 2019
- Kansallinen muistiohjelma 2012–2020. Tavoitteena muistiystävällinen Suomi
- Varsinais-Suomen ikäihmisten palvelujen yhteen sovitettu kokonaisuus (Sote- ja maakuntauudistus - hankkeen dokumentti, STM, Kirsi Kiviniemi)
- WHO:n ikäystävällisen kaupungin muistilista

Ikäystävällisen Kaarinan kehittäminen ja ikääntyneiden toimintakyvyn tukeminen sekä iäkkäiden palveluiden turvaaminen ei ole vain sosiaali- ja terveystalvuluiden vastuulla. Ikäystävällinen kaupunki kattaa WHO:n ikäystävällisen kaupungin muistilistan mukaan kahdeksan teemaa:

- Ympäristö ja julkiset rakennukset
- Liikenne
- Asuminen
- Osallistuminen
- Arvostus ja osallisuus
- Yhteiskunnallinen osallistuminen ja työelämä
- Tiedon välitys
- Sosiaali- ja terveystalvulut

Ikäystävällisen Kaarinan kehittämisessä ydinasiana ovat Kaarinan visio, arvot ja strategiset päämäärät:

KAARINAN VISIO: Mihin olemme menossa?

Kaarina luonnollisesti yhdessä

KAARINAN ARVOT: Miten toimimme?

- Yhdessä
- Avoimesti
- Asiakaslähtöisesti

KAARINAN KAUPUNGIN STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT: Mitkä ovat toimintamme painopisteet?

- Vastuullinen johtaminen
- Hyvinvoinnin edistäminen ennakoivasti
- Viihtyisä, turvallinen ja toimiva lähiympäristö
- Sujuvat ja turvalliset arjen palvelut läheltä

Ikäystävällinen Kaarina -ohjelman toimenpideohjelman taulukossa on jäsenneilty WHO:n ikäystävällisen kaupungin muistilistan kahdeksan teemaa Kaarinan kaupungin neljän strategisen päämäärän mukaisesti. Taulukossa on esitetty ohjelman laatimisen eri vaiheissa, eri työpajoissa ja tapaamisissa nousseet keskeiset kehittämiskohteet sekä edellisestä ohjelmasta ne kehittämiskohteet ja toimenpiteet, jotka ovat vielä ajankohtaisia kehittämiskohteita.

1.1 Ikäystävällinen Kaarina -ohjelman suunnittelu

Ikäystävällinen Kaarina -ohjelman suunnitteluun ovat osallistuneet:

- Vanhus- ja veteraanineuvosto (työpaja, neuvoston jäsenet ovat eri eläkeläisjärjestöjen edustajia)
- Terveysten ja hyvinvoinnin edistämisen yksikkö (hyvinvointikoordinaattori)
- Kulttuuri- ja kirjastopalveluilta sekä liikuntapalveluilta on pyydetty kehittämideoita ohjelmaan
- Ikäihmisten palveluiden kehittämistyöryhmä (mukana osallistujia terveyspalveluiden sekä ikäihmisten palveluiden vastuualueilta). Ryhmän jäsenet ovat keskustelleet ohjelman kehittämideoista oman yksikkönsä ja tiiminsä henkilökunnan kanssa

1.2 Ikäystävällinen Kaarina -ohjelman suunnittelu ja toimintaympäristön muutos

Ikäystävällinen Kaarina -ohjelman suunnittelussa ovat lähtökohtana mm. seuraavat toimintaympäristön keskeiset muutokset:

- Väestön ikääntyminen (vanhusväestön määrän kehitys 2010–2025, liite 1)
- Muistisairautta sairastavien lukumäärän kasvu (muistisairaiden määrä 2010–2025, liite 1)
- Taloudellisten resurssien rajallisuus, talouden realiteetit, pakko toimia toisin (miten kehitetään ikäihmisten palveluita, jotta voidaan loiventaa väestön ikääntymisestä johtuvaa kulukasvua, keskeistä muistisairautta sairastavien palveluiden kehittäminen)
- Painopiste palveluissa siirtyy varhaiseen tukeen ja ennalta ehkäiseviin palveluihin sekä välimuotoisiin asumispalveluihin (perhehoito, yhteisökodit), joita tukevat mm. liikunta- ja kulttuuripalvelut, neuvonta ja ohjaus
- Asuntopolitiikan merkitys korostuu ikäihmisten palveluissa
- Ikäihmisten yksinasumisen yleistymisen, yksinäisyyden ja turvattomuuden riski, lisääntyvä palvelutarve

- Asiakslähtöisyyden, valinnanvapauden ja itsemääräämisoikeuden periaatteiden korostuminen, ikäihmisten rooli kuluttajana korostuu.
- Ikäihmiset ovat entistä heterogeenisempi asiakasryhmä:
  - Aktiiviset nuoremmat eläkeläiset - hyvin iäkkäät hoivapalveluita tarvitsevat ikäihmiset
  - Ikäihmisten tuloerot kasvavat (osan tulot nykyisten eläkeläisten tuloja merkittävästi suurempia, osa on suhteellisesti hyvin köyhiä)
  - Syrjäytymisen riskiryhmiä (esim. muistisairaat, mielenterveys- ja päihdeongelmaiset ikäihmiset, maahanmuuttajat ikäihmiset), riskiryhmien löytäminen ajoissa
- Monitoimijamalli ja verkostoyhteistyö korostuvat palveluiden järjestämisessä (kuntien yhteistyö, seudullisuus, vapaaehtoistyö, yhdistykset, järjestöt, yksityiset palvelut)
- Sähköiset palvelut korostuvat (digitalisaatio)
- Kaarinan vanhuspalveluiden palvelurakenne painottuu edelleen liikaa ympärivuorokautiseen hoitoon. (Palvelurakenneindikaattorien kehitys 2009 - 2018, liite 2)

1.3 Ikäystävällinen Kaarina -ohjelman toimenpideohjelman toteutuksen seuranta

Ohjelman toteutusta seurataan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä. Seurantavastuu on kullakin nimetyllä vastuutaholla, jonka tehtävänä on myös ohjelmasta tiedottaminen omassa yksikössään. Kokonaisvastuu seurannasta on ikäihmisten palveluista vastaavalla johtajalla, joka raportoi seurannan tulokset kerran vuodessa vanhus- ja veteraanineuvostolle ja sosiaali- ja terveyslautakunnalle. Ohjelma tulee tarkistaa valtuustokausittain.

Strateginen päämäärä: Viihtyisä, turvallinen ja toimiva lähiympäristö

Viihtyisä, turvallinen ja toimiva lähiympäristö - osioon sisältyvät WHO:n teemat: Ympäristö ja julkiset rakennukset, liikenne ja asuminen

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho / resurssit	Seuranta / arviointi / mittarit
Ikäihmisten liikkuminen on turvallista ja toimivaa	Esteettömyyden huomioiminen julkisessa liikenteessä, pysäkeillä, kaduilla (esim. tasaiset pysäkit, pysäkkien katokset, penkit, paperiset aikataulut näkyvillä)	Vastuutaho: Tekniset palvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Esteettömyys suunnittelussa, lausunnot vanhus- ja veteraanineuvostolta ja vammaisneuvostolta
	Palvelulinjojen reittien suunnittelu ikäihmisten tarpeiden mukaan (esim. palvelulinja Visiittiin)	Vastuutaho: Tekniset palvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Tehdyt kyselyt tai pyydetty lausunnot
	K-linjojen käyttäjätutkimuksen toteuttaminen	Vastuutaho: Tekniset palvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Käyttäjätutkimuksen toteuttaminen

	Lähiliikuntapaikkojen esteettömyys ja ikäihmisten huomioiminen (ikäntyneille sopivat ulkokuntoilulaitteet, penkit, helppokulkuiset luontopolut, maastot, metsät)	Vastuutaho: Liikunta- ja viherpalvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Toiminnan sanallinen arviointi.
Välimuotoisten asumispalveluiden kehittäminen ja tunnetuksi tekeminen	Välimuotoisten asumispalveluiden hyvä suunnittelu (henkilökunta, työsuunnittelu, turvallisuus esim. uutta teknologiaa hyödyntämällä) Palveluiden monimuotoinen markkinointi (esim. esite, netti, avoimet ovet) Opiskelijoiden/nuorten ja ikäihmisten yhteisasumisen -pilotti osana välimuotoisten asumispalveluiden kehittämistä	Vastuutaho: Ikäihmisten palvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Asukastyytyväisyyskyselyt ja -haastattelut
Ikäihmisten määrän lisääntymisen huomioiminen kaavoituksessa, rakentamisessa ja kiinteistöjen kunnossa pidossa	Kiinteistöistä huolehtiminen asianmukaisten asumisolojen turvaamiseksi ja huomioiden asukkaiden toimintakyky ja hoitoisuus	Vastuutaho: Tekniset palvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Asukaspalaute

	Esteettömyyden huomioiminen rakentamisessa (esim. hissit, sisäänkäynnit, talojen numerointi, valaistukset)	Vastuutaho: Tekniset palvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Esteettömyys suunnittelussa, lausunnot vanhus- ja veteraanineuvostolta ja vammaisneuvostolta
--	--	--	--

Strateginen päämäärä: Sujuvat ja turvalliset arjen palvelut läheltä

Keskeistä on asiakaslähtöisten, sujuvien ja turvallisten palveluiden kehittäminen yhteistyössä eri toimijoiden kesken ja lähipalvelujen turvaaminen ikäihmisille.

WHO:n teema: Sosiaali- ja terveyspalvelut (palvelutori Eerikki sisältyy strategiseen päämäärään hyvinvoinnin edistäminen ennakoivasti.)

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho / resurssit	Seuranta / arviointi / mittarit
Kotihoidon kehittäminen, jotta voidaan mahdollistaa ikäihmisille asuminen omassa kodissaan mahdollisimman kauan	<p>Tukipalveluiden kehittäminen: Koneellinen lääkejakopalvelu (turvallisen lääkehoidon kehittäminen)</p> <p>Kotihoidon kattavuuden tavoite: yli 75- vuotiaista 13 -14 % on säännöllisen kotihoidon palveluiden piirissä (kotihoidon henkilöstöresurssien lisäystarve väestön ikääntyessä) Painopisteenä resurssien kohdentamisessa paljon palveluita tarvitsevat asiakkaat</p> <p>Asiakaskäynnin riittävä kesto asiakkaan toimintakyvyn tukemiseksi Asiakaskäyntien kirjaamisessa toimintakyvyn arviointi Asiakkaiden liikkumissopimukset (esim. kotihoidon kuntosali-ryhmät)</p>	<p>Vastuutaho: Ikäihmisten palvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.</p>	<p>Palvelurakenneindikaattori-seurannat</p> <p>Seuranta: Asiakastilastot hoitoisuusluokittain</p> <p>Seuranta: Toimintakyvyn arvioinnit: Rava - ja RAI -seurannat Käyntien kestopilastot Kirjaamiskäytäntöjen seuraaminen Liikkumissopimusten määrän seuranta, SPPB-testit, asiakaspalaute</p>

	<p>Yhteisökotien toimintamallin kehittäminen (yhteisöllisyyden vahvistaminen, asukkaat ja omaiset mukaan toiminnan kehittämiseen, vapaaehtoistyön vahvistaminen)</p> <p>Kuntouttavan kotihoidon kehittäminen: Kotiutustiimi (intensiivinen, määräaikainen kotihoito sairaalasta kotiutumisen jälkeen) Kotikuntoutustiimin (kotkun) toimintamallin tarkentaminen osana kuntoutuspolkua</p> <p>Kotihoitoon lisää fysioterapeutteja ja toimintaterapeutteja kuntoutusosaamisen vahvistamiseksi</p>		<p>Seuranta: Asiakas- ja omaispalaute</p> <p>Seuranta: Asiakaspalaute</p>
<p>Omaishoidon kehittäminen omaishoitajien jaksamisen tukemiseksi</p>	<p>Omaishoidon kattavuuden tavoite: yli 75- vuotiaista 6 - 7 % on säännöllisen omaishoidon palveluiden piirissä (resurssien lisäystarve väestön ikääntyessä)</p> <p>Omaishoidon tukimuotojen lisääminen (palvelusetelitarjonnan monipuolistaminen, perhehoito ja vapaaehtoistyö omaishoidon tueksi, fysioterapeutin kotikäynnit)</p>	<p>Vastuutaho: Ikäihmisten palvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.</p>	<p>Palvelurakenneindikaattori-seurannat</p> <p>Seuranta: perhehoito ja vapaaehtoistyö omaishoidossa, fysioterapeutin kotikäynnit, kuntosalitilastot Asiakaspalaute</p>

	<p>Omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastukset</p> <p>Omaishoitajien tueksi monimuotoisen ryhmätoiminnan laajentaminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa (esim. srk, muistiyhdistys, liikunta-palvelut)</p>		<p>Seuranta: tarkastusten lukumäärä, asiakaspalaute</p> <p>Seuranta: ryhmien lukumäärä, asiakaspalaute</p>
<p>Perhehoidon kehittäminen vaihtoehtoisten asumispalveluiden tarjoamiseksi ikäihmisille</p>	<p>Perhehoidon kattavuuden tavoite: yli 75- vuotiaista 0,6 % on säännöllisen perhehoidon palveluiden piirissä</p> <p>Perhehoitokylä Säteen yhteisöllisyyden kehittäminen (Asukkaat ja omaiset mukaan toiminnan kehittämiseen)</p> <p>Perhehoidon eri muotojen käyttöönotto (lyhytaikainen ja osavuorokautinen perhehoito, perhehoito asiakkaan kodissa)</p> <p>Perhehoidon maakunnallinen kehittäminen (Kaarina on vastuukuntana Varsinais- Suomen ikäihmisten ja kehitysvammaisten perhehoitoyksikössä)</p>	<p>Vastuutaho: Ikäihmisten palvelut</p> <p>Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.</p>	<p>Seuranta: Palvelurakenneindikaattori-seuranta</p> <p>Seuranta: Asiakas- ja omaispalaute</p> <p>Seuranta: Asiakastilastot</p> <p>Seuranta: Perhehoitoyksikön toimintakertomus</p>

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho / resurssit	Seuranta / arviointi / mittarit
<p>Kuntoutuspolun kehittäminen Ikäihmisten kuntoutuspalveluiden kehittäminen (yhteistyöprosessien kehittäminen)</p>	<p>Päiväkuntoutus palvelukeskuksissa (toimintakäytäntöjen yhtenäistäminen, asiakasohjautuvuuden kehittäminen, kuntouttavan työotteen vahvistaminen, kuntoutukseen liittyvä välineistö ja laitteet, tiivis kytkentä kehitettävään lähitoritoimintaan)</p> <p>Kuntouttavan kotihoidon kehittäminen (kts. kohta kotihoito) Kotikuntoutustiimi</p> <p>Visiitin kuntoutumisjaksot (toiminnan vaikuttavuuden seuranta, asiakasohjautuvuuden kehittäminen)</p> <p>Terveyskeskuksen sairaalan kuntouttavan toiminnan vahvistaminen (tiivis yhteistyö Visiitin kanssa)</p> <p>Sairaalan fysioterapeuttisen kuntoutuksen kehittäminen omassa moduulissaan Lean menetelmällä</p>	<p>Vastuutaho: Ikäihmisten palvelut ja terveystalot Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana</p>	<p>Seuranta: Päiväkuntoutuksen tilastot ja asiakaspalaute</p> <p>Seuranta: Visiitin kuntoutujien seurantatiedot, asiakaspalaute</p> <p>Seuranta: Asiakaspalaute</p>

<p>Muistipolun kehittäminen, muistisairautta sairastavien palveluiden kehittäminen, jotta voidaan tukea muistisairaiden toimintakykyä ja läheisten jaksamista (yhteistyöprosessien kehittäminen)</p>	<p>Muistisairaiden päiväkontoutuksen kehittäminen ja laajentaminen (tarve lyhytkestoisimmille iltapäivään painottuville ryhmille)</p> <p>Muistipolun mukaisen toimintamallin toteutumisen säännöllinen seuranta ja jatkuva päivittäminen (yhteistyön vahvistaminen lääkärin kanssa)</p> <p>Muistiseurannat (muistisairaiden säännölliset kontrollit ja tarvittavat kotikäynnit)</p>	<p>Vastuutaho: Ikäihmisten palvelut ja terveyspalvelut</p> <p>Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.</p>	<p>Seuranta: Päiväkontoutuksen tilastot ja asiakaspalaute</p> <p>Seuranta: Muistipolun asiakkuudet ja asiakaspalaute</p>
<p>Paljon palveluita käyttävien ikäihmisten palvelujen kehittäminen sujuvien asiakaslähtöisten palvelujen turvaamiseksi (yhteistyöprosessien kehittäminen)</p>	<p>Kotiuttamisprosessin kehittäminen (Kotiutushoitajakokeilu sairaalassa)</p> <p>Ikääntyneen mielenterveys- ja päihdeasiakkaan palvelupolun kehittäminen (yhteistyökäytännöt, konsultaatiomahdollisuudet, henkilökunnan osaamisen vahvistaminen)</p> <p>Yhteistyökäytäntöjen kehittäminen vammaispalveluiden kanssa (toimintamallit, asiakkuuksien tarkennus)</p>	<p>Vastuutaho: Ikäihmisten palvelut ja terveyspalvelut</p> <p>Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.</p>	<p>Seuranta: Asiakastilastot, jonotuspäivät</p>

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho / resurssit	Seuranta / arviointi / mittarit
<p>Ikääntyneiden asiakkaiden palveluiden kehittäminen terveyspalveluissa asiakaslähtöisten ja sujuvien palveluiden varmistamiseksi</p>	<p>Geriatrinen vastaanotto (kokonaisvaltaiset kartoitukset, sairaalan ylilääkäri - geriatri)</p> <p>Kotihoidon asiakkaille hoito-suunnitelmien tekeminen (aloitetaan toukokuussa 2019)</p> <p>Kotisairaalan toiminnan vahvistaminen (Yhteistyö sairaalan palliativisen moduulin kanssa)</p> <p>Saattohoidon kehittäminen (Jatkuva henkilöstön koulutus ja toiminnan jatkuva kehittäminen)</p>	<p>Vastuutaho: terveyspalvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.</p>	<p>Seuranta: Vastaanoton tilastot</p> <p>Seuranta: Tilastot</p> <p>Seuranta: Asiakaspalaute</p> <p>Seuranta: Koulutustilastot ja omaisten palaute</p>
<p>Tehostetun palveluasumisen kehittäminen asiakaslähtöisten ja sujuvien palveluiden varmistamiseksi</p>	<p>Tehostetun palveluasumisen kattavuuden tavoite: yli 75-vuotiaista 8 - 9 % on säännöllisen pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen palveluiden piirissä (edellyttää koti- ja omaishoidon sekä välimuotoisten asumispalveluiden ja kuntoutuspalveluiden määrätietoista kehittämistä väestön ikääntyessä)</p>	<p>Vastuutaho: Ikäihmisten palvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.</p>	<p>Seuranta: Palvelurakenneindikaattorit</p>

	<p>Toimiva hoidon porrastus: Tehostetun palveluasumisen asiakaskriteerien tarkentaminen ja niiden säännöllinen seuranta.</p> <p>Asiakaspalvelun laatu, asiakaslähtöisyyden kehittäminen: Odotusajat tehostetun palveluasumisen paikan saamisessa</p> <p>Kuntouttavan työotteen vahvistaminen (säännöllinen ulkoilu ja viriketoiminta), asiakkaan toimintakyvyn arviointi ja kirjaamiskäytäntöjen kehittäminen</p> <p>Fysioterapian ja toimintaterapian osaamisen vahvistaminen (tehostetun palveluasumisen yksiköihin yhteinen fysioterapeutti ja toimintaterapeutti)</p> <p>Omaisyyhteistyön kehittäminen (omaisraadit, omaistyytyväisyyskyselyt, säännölliset tiedotteet)</p> <p>Saattohoidon kehittäminen</p>		<p>Seuranta: SAS- toiminnan seurantatieto</p> <p>Seuranta: Asiakas- ja omaispalaute Odotusajat tehostetun palveluasumisen paikan saamisessa, jonotuspäivät terveyskeskuksen sairaalassa</p> <p>Seuranta: Toimintakyvyn arvioinnit: Rava - ja RAI -seurannat Kirjaamiskäytäntöjen seuraaminen Asiakaspalaute Tilastotiedot</p> <p>Seuranta: Tilastot</p> <p>Seuranta: Omaispalaute</p>
--	--	--	---

	<p>Lääkäripalvelut yksiköissä: Mahdollisimman pysyvät lääkärit, asukkaiden kokonaisvaltaiset terveydentilan kartoitukset, ennakoivat hoitosuunnitelmat (yhtenäinen hoitotahtokäytäntö) ja hammashoitopalveluiden turvaaminen</p> <p>Vapaaehtoistyön kehittäminen (aktiivinen vapaaehtoisten rekrytointi, vapaaehtoisten tukijärjestelmä)</p> <p>Yksiköiden tilojen (esim. ruokasalien) monipuolisempi hyödyntäminen eri toimintoihin (tilojen käyttöasteen nostaminen)</p>		<p>Seuranta: Tilastotiedot</p> <p>Seuranta: Tilastotiedot</p> <p>Seuranta: Tilastotiedot</p>
--	---	--	--

Strateginen päämäärä: Vastuullinen johtaminen

Vastuullisen johtamisen ydinteema: Palveluiden kehittämisessä keskeistä on palveluiden asiakaslähtöisyyden kehittäminen ja asiakaskokemuksen korostaminen.

Vastuulliseen johtamiseen sisältyvät WHO:n teemat: Arvostus, osallisuus ja osallistuminen, tiedonvälitys, työelämä

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho / resurssit	Seuranta / arviointi / mittarit
Ikäihmisten osallistumismahdollisuuksien kehittäminen omassa elinympäristössään	<p>Vanhus- ja veteraanineuvoston kuulemistilaisuudet</p> <p>Ikäihmisten aktivointi osallistumaan aluetyöhön</p> <p>Ikäihmisten aktivointi osallistumaan järjestö- ja yhdistystyöhön sekä vapaaehtoistyöhön</p> <p>Selvitys palvelukeskusten ilta- ja viikonloppukäytöstä esim. vapaaehtoistyö avulla</p>	<p>Vastuutaho: Terveystoimen ja hyvinvoinnin yksikkö</p> <p>Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.</p>	Seuranta: Tilastot
Osallistumismahdollisuuksia kehittämällä turvataan ikäihmisille mielekästä tekemistä ja tuetaan heidän toimintakykyään	<p>Keskeinen rooli on liikunta-, kulttuuri- ja kirjastopalveluilla, kansalaisopistolla ja myös avoimella päivätoiminnalla sekä eri järjestöjen, yhdistysten ja seurakunnan toiminnalla</p>	<p>Vastuutaho: Kumppanuusyhteistyö</p> <p>Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.</p>	Toiminnan sanallinen arviointi

<p>Saavutettavuuden ja ajantasaisuuden varmistaminen kaupungin tiedottamisessa</p>	<p>Aktiivinen ja "selkokielineen" tiedottaminen palveluista ja niihin liittyvistä muutoksista</p> <p>Tiedottamisen monimuotoisuus: paperiset esitteet ja tiedotteet sähköinen tiedottaminen(esim. netti, info -tv, sosiaalinen media) matalan kynnyksen neuvontapalvelut (Fiskari, palvelutori Eerikki, tulevat lähitorit) Netin käytön ohjaus ikäihmisille (kansalaisopisto, palvelutori Eerikki)</p> <p>Kaarina tiedottaa - tiedotteen kehittäminen (esim. fontti, jakelu)</p> <p>Henkilökunnan viestintäosaamisen vahvistaminen (viestintävastaavien verkostot)</p>	<p>Vastuutaho: Kaikki palvelualueet Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.</p>	<p>Seuranta: Palautekyselyt kohdennetusti</p>
<p>Ikääntyneen osallistuminen työelämään mahdollisimman pitkään</p>	<p>Ikääntyneen työntekijän monimuotoinen tukeminen mm.: Toimiva työterveyshuolto Varhaisen tuen - toimintamalli Osa-aikatyö Joustavat työajat</p>	<p>Vastuutaho: Kaikki palvelualueet Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.</p>	<p>Seuranta: Kyselyt, tilastot</p>

<p>Palveluiden ja palvelujärjestelmän asiakaslähtöinen kehittäminen (laatutietoinen johtaminen)</p>	<p>Asiakastyytyväisyyden, asiakaskokemuksen arviointi säännöllisesti: asiakastyytyväisyyskyselyt ja -haastattelut, sähköiset asiakaspalautejärjestelmät, asiakas- ja omaisraadit eri palveluissa, omaisten illat Henkilökunnan monimuotoinen osallistuminen palveluiden kehittämiseen (kyselyt, työpajat, kehittämisryhmät) Palveluiden kehittämisessä Lean -toimintamallin vahvistaminen Palveluprosessien, yhteistyökäytäntöjen moniammatillinen, poikkiallinen kehittäminen, esim. palveluohjauksen kehittämisessä Palvelujärjestelmän kehittämisessä Kaarinan palvelustrategian ja maakunnallisten linjausten huomioon ottaminen (esim. eri palveluiden kattavuustavoitteissa)</p>	<p>Vastuutaho: Sosiaali- ja terveyspalvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.</p>	<p>Seuranta: Kyselyt, tilastot</p>
<p>Sähköisten palveluiden ja teknologian hyödyntäminen palveluiden asiakaslähtöisessä kehittämisessä (kustannus- ja laatutietoinen johtaminen)</p>	<p>Sähköiset palvelut: Chat - palvelu Kanta- palvelun markkinointi ikäihmisille Maakunnallisen asiakasneuvonta.fi -järjestelmän aktiivinen markkinointi (KomPassi - hankkeen kehittämä)</p>	<p>Vastuutaho: Sosiaali- ja terveyspalvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.</p>	<p>Seuranta: Tilastot</p>

	<p>Sähköinen hyvinvointi - ja terveystarkastus ennalta ehkäisevissä palveluissa PSOP, sähköinen palveluseteli- ja ostopalvelujärjestelmän laajentaminen Sähköiset asiakaspalautejärjestelmät</p> <p>Teknologian hyödyntäminen: Turvateknologia Asiakkaan voinnin seurantaan liittyvä teknologia Apuvälineet Kuntoutusteknologia Teknologian hyödyntäminen haja-asutusalueella asuvien palveluiden turvaamisessa (liikkuvat palvelut, lähipalvelubussi seudullisena yhteistyönä)</p>		
<p>Kustannus- ja laatutietoisien johtamisen korostaminen, jotta voidaan loiventaa väestön ikääntymisestä ja muistisairaiden lukumäärän kasvusta johtuvaa kulukasvua</p>	<p>Esimiesten ja henkilökunnan kustannustietoisuuden ja talousosaamisen vahvistaminen (talouden seurantamittarien edelleen kehittäminen) Tiedolla johtamisen kehittäminen (RAI -arviointijärjestelmän ja Rava tiedon hyödyntäminen) Valvontaohjelma palveluiden laadun varmistamiseksi Laatujärjestelmän käyttöönotto (sisäiset auditoinnit)</p>	<p>Vastuutaho: Sosiaali- ja terveyspalvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.</p>	<p>Seuranta: Tilastot, RAI ja Rava tiedot, palvelurakennedikaattoriseurannat</p>

<p>Henkilökunnan saatavuuden, osaamisen ja työhyvinvoinnin kehittäminen asiakaspalvelun laadun varmistamiseksi</p>	<p>Henkilökunnan saatavuuden ja riittävien resurssien varmistaminen: Sijaispoolin kehittäminen Työnantaja imagon kehittäminen Henkilökunnan osaamisen varmistaminen: Täsmäkoulutukset tarvekartoituksen perusteella Työkierto Esimiesosaamisen kehittäminen (osana johtamisjärjestelmän kehittäminen) Työhyvinvoinnin varmistaminen: Työhyvinvointikyselyt Työyhteisön toiminnan tukeminen Työnohjaus Varhaisen tuen - toimintamalli</p>	<p>Vastuutaho: Sosiaali- ja terveystieteiden palvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.</p>	<p>Seuranta: Tilastot, kyselyt</p>
--	---	--	------------------------------------

Strateginen päämäärä: Hyvinvoinnin edistäminen ennakoivasti

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho / resurssit	Seuranta / arviointi / mittarit
Hyvinvointia, toimintakykyä ja terveyttä edistävien palveluiden kehittäminen (maakunnallinen linjaus) Varhaisen tuen palvelut	Tiedon kerääminen ja tarvittaessa tuottaminen ikäihmisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niihin liittyvistä tarpeista	Vastuutaho: Terveystyön ja hyvinvoinnin edistämisen yksikkö Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Toiminnan sanallinen arviointi
Laadukkaat ja turvalliset ulkoilu- ja liikuntapalvelut ikäihmisille	Uuden toimintakykyrajoitteisten (ikäihmiset ja muut liikuntaesteiset) kuntosalin perustaminen Kaarinan keskustaan	Vastuutaho: Liikunta- ja viherpalvelut, terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yksikkö, ikäihmisten palvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Uuden kuntosalin toiminnan alkaminen
	Ikäntyneiden liikuntaryhmien ja Wertaisliikuttaja-toiminnan koordinointi	Vastuutaho: Liikunta- ja viherpalvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Wertaisliikuttajien määrä

	65+ -kortti, Saattajakortti ja erilaiset liikuntatapahtumat ikääntyneille	Vastuutaho: Liikunta- ja viherpalvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Toiminnan sanallinen arviointi
Vähennetään ikäihmisten kaatumistapaturmia	Ikä- ja toimintamallin juurruttaminen - testaukset, jatkotoimenpiteiden kuvaaminen, Ikä-messut	Vastuutaho: Ikäihmisten palvelut, terveyspalvelut ja terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yksikkö Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Ikäihmisten kaatumistapaturmien määrä
Ikäihmisten hyvä ravitsemus	Elintapaohjauksen kehittäminen - hankkeen toimenpiteet ikäihmisille vuosina 2019-2020	Vastuutaho: Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yksikkö Resurssit: Hankerahoitus saadun kuolinpesän omaisuuden varoilla.	Hankkeen arviointi
	Ravitsemusterapeutin palveluiden turvaaminen Kaarinassa	Vastuutaho: Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yksikkö	Ravitsemusterapian saatavuus Kaarinassa

		Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	
Riskiryhmissä olevien ikäihmisten löytäminen	Ennaltaehkäisevät hyvinvointi - ja terveystarkastukset 65-vuotiaille, 70-vuotiaille infotilaisuudet ja 80-vuotiaille kotikäynnit	Vastuutaho: Ikäihmisten palvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Toteutuneet terveystarkastukset
	Huoli-lomakkeen käyttöönotto	Vastuutaho: Palvelutori Eerikki Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Toiminnan sanallinen arviointi
	Monipuolisen palvelutarpeen kartoituksen tekeminen (ml. psykiatrinen sairaanhoitaja, depressiohoitaja, lääkäri)	Vastuutaho: Sosiaali- ja terveystarpeet Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Toteutuneet palvelutarpeen kartoitukset
Palvelutori Eerikin toimintamallin ja palveluohjauksen kehittäminen	Kehitetään lähitoreja ja/tai hyvinvointitoreja ikäihmisten palvelutarpeiden mukaisesti kaupungin eri alueille	Vastuutaho: Ikäihmisten palvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Hyvinvointitorien käynnistyminen

	KomPAssi-toimintamallin neuvontapuhelimen aktiivinen mainonta	Vastuutaho: Ikäihmisten palvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Asiakaspuhelut
Kulttuuri- ja kirjastopalvelut ikäihmisille	Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden vieminen ympärivuorokautisen hoidon asukkaille (esim. Lukulähetti-toiminta)	Vastuutaho: Kulttuuri- ja kirjastopalvelut, ikäihmisten palvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Lukulähettilien määrä
	Vanhusten kulttuuriviikot	Vastuutaho: Kulttuuri- ja kirjastopalvelut, ikäihmisten palvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Toiminnan sanallinen arviointi
	Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden kehittäminen asiakasraadin avulla	Vastuutaho: Kulttuuri- ja kirjastopalvelut, ikäihmisten palvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Toiminnan sanallinen arviointi

	Kirjaston esteettömyys ja saavutettavuus (esim. sisäänkäynti, induktiosilmukka, aineistossa huomioitu esteettömyys, inva-wc:t, kirjaston oma esite ikäihmisille)	Vastuutaho: Kulttuuri- ja kirjastopalvelut Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Asiakaspalaute
Vapaaehtoistyön monipuolinen hyödyntäminen	Vapaaehtoistyö.fi -palvelun käytön juurruttaminen eri palvelualueilla	Vastuutaho: Kaikki palvelualueet Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Vapaaehtoistyöpaikkojen määrä
	Ystävällisen palvelun lisääminen yksinäisyyden ehkäisemiseksi ja toimintakyvyn turvaamiseksi	Vastuutaho: Kolmas sektori Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Toiminnan sanallinen arviointi
	Ulkoiluystävä- ja muut vapaaehtoistyön koulutukset	Vastuutaho: Kolmas sektori Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	Toiminnan sanallinen arviointi
Yhteistyön tiivistäminen päiväkotien ja koulujen kanssa	Osana aluetyötä laaditaan ikäihmisten yksiköiden sekä päiväkotien ja koulujen yhteistyön kehittämissuunnitelma	Vastuutaho: Sivistyspalvelut ja ikäihmisten palvelut	Toiminnan sanallinen arviointi

		Resurssit: Resurssit sisältyvät talousarvioon valtuustokauden aikana.	
--	--	---	--

LIITE 1

